

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 stycznia 2020 r. Sąd Rejonowy w Łowiczu w sprawie o sygn. akt I C 811/19 z powództwa W. R. przeciwko M. M. (1), zamianę uprawnień z umowy dożywocia na dożywotnią rentę:

1. zamienił uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia wynikające z umowy o dożywocie sporządzonej w formie aktu notarialnego w dniu 22 czerwca 2010 r. przed notariuszem w Ł. K. M., Rep A Nr 1293/2010, polegające na przyjęciu powódki jako domownika, dostarczaniu jej wyżywienia, ubrania, światła i opału, zapewnieniu jej odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie, przysługujące powódce W. R. od pozwanej M. M. (1), na dożywotnią rentę w kwocie po 450 zł miesięcznie, płatną przez pozwaną M. M. (1) na rzecz powódki W. R. z góry do 15- go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat począwszy od stycznia 2020 r.,
2. oddalił powództwo w pozostałej części,
3. nadał wyrokowi w pkt 1 rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie renty w kwocie 150 zł miesięcznie,
4. zasądził od pozwanej M. M. (1) na rzecz powódki W. R. kwotę 1.000 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu,
5. nakazał pobrać od pozwanej M. M. (1) na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Łowiczu kwotę 50 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych,
6. nie obciążył pozwanej kosztami procesu w pozostałej części.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

Powódka W. R. była właścicielką nieruchomości, stanowiącej użytki rolne, zabudowanej, położonej w D., powiat (...) składającej się z działek gruntu oznaczonych w ewidencji gruntów numerami 734 i (...) o łącznej powierzchni 0,51 ha. Dla przedmiotowej nieruchomości Sąd Rejonowy w Łowiczu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą.

Dnia 22 czerwca 2010 r. powódka W. R. zawarła z pozwaną M. M. (1) i W. M. przed notariuszem K. M. w Kancelarii Notarialnej w Ł., w formie aktu notarialnego, Rep. A nr 1293/2010, umowę dożywocia.

Na podstawie przedmiotowej umowy M. M. (1) i W. M., na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej, nabyli od powódki W. R. własność zabudowanej nieruchomości szczegółowo opisanej powyżej.

W zamian za przeniesienie prawa własności nieruchomości pozwana M. M. (1) oraz W. M. zobowiązali się zapewnić zbywającej W. R. dożywotnie utrzymanie w granicach określonych w art. 908 § 1 k.c. polegające na: przyjęciu ją jako domownika, dostarczaniu jej wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnieniu jej odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie oraz sprawieniu jej własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom.

Pozwana po zawarciu umowy dożywocia do kwietnia 2018 r. mieszkała razem z byłym mężem W. M., dwójką małoletnich dzieci i powódką w domu, objętym umową z prawem dożywocia. Powódka zajmowała parter domu, zaś rodzina M. mieszkała na piętrze. W okresie od 2010 r. do kwietnia 2018 r. pozwana i jej były mąż wspólnie wykonywali wszelkie przyjęte na siebie zobowiązania wynikające z umowy dożywocia. Powódka W. R. została przyjęta przez małżonków M., jako domowniczka. Nadto zobowiązani z umowy dożywocia zapewniali powódce odpowiednie warunki mieszkaniowe – m.in. ogrzewanie domu, wodę, energię elektryczną a także czynili osobiste starania w opiece nad powódką.

Pozwana przygotowywała obiady dla siebie, męża, dzieci oraz powódki, sprzątała dom i wykonywała inne czynności związane z bieżącym utrzymaniem gospodarstwa domowego. Powódka samodzielnie dysponowała помещением na parterze przeznaczonym na kuchnię i przygotowywała sobie śniadania i kolacje.

Pozwana M. M. (1), wskutek narastającego konfliktu z mężem, w kwietniu 2018r. wyprowadziła się wraz z dziećmi do swoich rodziców. Od momentu wyprowadzki pozwana przestała realizować osobiste starania zmierzające do wykonywania zobowiązań wynikających z zawartej z powódką umową dożywocia.

W. M. zamieszkując razem z powódką wykonywał w dalszym ciągu zobowiązania względem powódki szczegółowo określone w umowie dożywocia. Powódka, pomimo wyprowadzki pozwanej miała zaspokojone wszystkie potrzeby dzięki staraniom W. M..

Pozwana od maja 2018r. nie łożyła pieniędzy na utrzymanie powódki – poza uiszczeniem opłat za energię elektryczną. Pozwana dokonała czterech opłat za energię elektryczną w łącznej kwocie 724,97 zł. Pozostałe koszty finansowe związane z utrzymaniem powódki poniósł W. M..

Powódka spożywa około 3 – 4 posiłki dziennie. Obiady przygotowuje jej W. M., natomiast reszta posiłków jest przygotowywana również przez samą powódkę. Powódka na śniadanie najczęściej zjada półtorej bułki z serem lub wędliną oraz jajka. Na obiady powódka najczęściej je zupy gotowane na mięsie drobiowym. Pomiedzy posiłkami powódka je słodczy, takie jak ciasto, czy ciastka oraz owoce. Ciasto, ciastka oraz owoce są kupowane za pieniądze powódki.

W niedziele W. M. przygotowuje z reguły obfitsze i lepsze posiłki złożone z dwóch dań, jak np. rosół i kotlety schabowe z ziemniakami.

Powódka ma problemy z poruszaniem się, praktycznie nie wychodzi z domu. Cierpi na żylaki, porusza się o kulach. Sporadycznie wychodzi na podwórko. W związku z powyższym wszelkie zakupy żywności są robione przez W. M., któremu powódka co miesiąc na ten cel daje kwotę około 100 zł.

Powódka ma bardzo dużo ubrań, z których część oddała na zbiórkę odzieży organizowaną przez Polski Czerwony Krzyż.

Powódka nie choruje przewlekłe i przyjmuje jedynie doraźnie leki przeciwbólowe oraz na serce i na nerwicę. Miesięczne koszty związane z wydatkami na leki powódki kształtują się na poziomie ok. 30 zł. Powódka nie korzysta ze stałej lekarskiej opieki medycznej. Stan zdrowia powódki nie powoduje konieczności wozenia jej do lekarzy.

Dom, w którym powódka mieszka z W. M. ma łączną powierzchnię 240 m² i jest ogrzewany za pomocą pieca CO na węgiel. W marcu 2019 r. W. M. zakupił węgiel do ogrzewania domu w ilości 960 kg za łączną kwotę 940,80 zł, zaś w listopadzie 2019 r. 1.120 kg za 1.008 zł.

Za wodę za okres zużycia przez 4 miesiące W. M. w październiku 2018 r. zapłacił 34,30 zł, zaś w październiku 2019r. za okres 9 miesięcy kwotę 31,95 zł. W związku z powyższym średnia opłata za wodę za miesiąc na dwie osoby wynosi niecałe 6 zł, a na jedną około 3 zł.

Z tytułu opłat za energię elektryczną W. M. ponosi miesięczne opłaty w kwocie około 80 zł i przypadają one na dwie osoby. W związku z powyższym koszt zapewnienia powódkce energii elektrycznej miesięcznie wynosi około 40 zł.

Koszty jakie obciążają powódkę z tytułu opłaty za wywóz śmieci wynoszą 20 zł miesięcznie.

Wszelkie potrzeby powódki związane z jej bieżącym utrzymaniem są od maja 2018r. prawidłowo zaspokajane przez W. M., który realizuje obowiązki względem powódki wynikające z umowy. Powódka nie zgłasza żadnych uwag ani zastrzeżeń co do sprawowanej nad nią opieki przez W. M..

Pozwana pozostaje w sporze z W. M.. W grudniu 2018 r. doszło do rozwiązania związku małżeńskiego pomiędzy M. M. (1), a W. M. przez rozwód.

W. M. jest krewnym powódki. Powódka nie ma żadnej bliskiej rodziny poza siostrą, która mieszka w G. i z którą utrzymuje jedynie kontakt telefoniczny.

Strony podjęły próbę pozasądowego rozwiązania sporu, która nie przyniosła żadnych rezultatów. Pozwana mimo uznania powództwa co do kwoty 150 zł nie poniosła żadnych wydatków na cele związane z utrzymaniem i opieką nad powódką (za wyjątkiem opłat za energię elektryczną) ani nie czyniła w tym zakresie osobistych starań.

Sąd I instancji oceniając stan faktyczny, wskazał, że dokonał jego ustalenia na podstawie przedstawionego przez strony materiału dowodowego. Sąd Rejonowy wskazał, że w całości dał wiarę złożonym do akt dokumentom, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron i nie wzbudziła wątpliwości.

Bezspornym w niniejszej sprawie był fakt, że pozwana po wyprowadzeniu się od powódki i byłego męża przestała realizować część obowiązków określonych w umowie dożywocia oraz że nieprzerwanie realizowany jest przez pozwaną obowiązek zapewnienia powódce mieszkania.

Kluczową kwestią dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy było ustalenie przez Sąd I instancji jakich uprawnień powódki objętych treścią prawa dożywocia – wynikających z zawartej pomiędzy stronami postępowania umowy – pozwana na skutek zaistniałych okoliczności – nie może już realizować, oraz jaka jest wartość tych uprawnień. Wskazać należy, że w ocenie Sądu ścisłe udowodnienie wartości świadczeń na rzecz powódki objętych prawem dożywocia było w realiach niniejszej sprawy niemożliwe, wobec czego Sąd I instancji dokonał ustalenia wartości tych uprawnień w oparciu o art. 322 k.p.c. według swej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, opierając rozstrzygnięcie na zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Odnosząc się do osobowych źródeł dowodowych Sąd Rejonowy wskazał, że dał wiarę zeznaniom stron, z wyjątkiem zeznań pozwanej w zakresie twierdzenia, że łączny koszt utrzymania powódki kształtuje się na poziomie 300 zł miesięcznie. W pozostałym zakresie zeznania stron były spójne i korespondowały z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym.

Sąd I instancji wskazał, że dał również wiarę zeznaniom świadka W. M. poza zeznaniami, z których wynikało, że koszty ogrzewania domu, w którym mieszka pozwana szacują się na poziomie 570 zł miesięcznie oraz, że dzienny koszt wyżywienia pozwanej szacuje się na poziomie 35 zł dziennie.

Wobec tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, że powództwo w przeważającej mierze zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Rejonowy wskazał na nieprecyzyjną konstrukcję pozwu w niniejszej sprawie w zakresie żądania – zamiany umowy dożywocia na dożywotnią rentę. W niniejszym postępowaniu Sąd mógł jedynie dokonać zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień.

Podstawę materialnoprawną roszczenia powódki stanowił art. 913 § 1 k.c., z którego wynika, że jeżeli z jakichkolwiek powodów wytworzą się między dożywotnikiem, a zobowiązanym takie stosunki, że nie można wymagać od stron, żeby pozostawały nadal w bezpośredniej ze sobą styczności, sąd na żądanie jednej z nich zamieni wszystkie lub niektóre uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień.

Zgodnie z powołanym przepisem modyfikacja polegająca na zamianie na rentę może objąć całość lub część uprawnień objętych treścią prawa dożywocia i następuje, jeżeli między dożywotnikiem a zobowiązanym wytworzą się takie stosunki, że nie można wymagać od stron, żeby pozostawały nadal w bezpośredniej ze sobą styczności. Nie ulega wątpliwości, że w realiach niniejszej sprawy pomiędzy powódką a pozwaną wytworzyły się stosunki, w wyniku których nie można oczekiwać, aby pozwana pozostawała w bezpośredniej styczności z powódką i realizowała wszystkie

zobowiązania wynikające z umowy dożywocia. Z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego wynika, że pozwana pozostaje w sporze ze swoim byłym mężem W. M., który jest rodziną pozwanej i wspólnie z nią mieszka. Zaistniała sytuacja spowodowała, że spełniła się przesłanka, o której mowa w powołanym przepisie.

W judykaturze przyjmuje się, że renta przyznawana w zamian za świadczenia dożywotnie ma charakter ekwiwalentu, a nie charakter alimentacyjny i powinna być z tego względu obliczona według wartości uprawnień wynikających z umowy dożywocia, a nie według potrzeb dożywotnika. Tak więc, gdyby wartość tych uprawnień nie wystarczała do utrzymania dożywotnika, to z tego względu nie można by mu przyznać renty wyższej niż równowartość uprawnień. I odwrotnie: w sytuacji gdy dożywotnik ma środki utrzymania albo gdy renta przekracza koszty utrzymania dożywotnika, to nie można by mu z tych przyczyn nie przyznać w ogóle renty zamiennej bądź przyznać mu ją w ograniczonej wysokości – podobnie jak nie jest zresztą nabywca zwolniony w takich wypadkach od obowiązku dostarczenia dożywotnikowi świadczeń wynikających z umowy dożywocia, określonych w art. 908 § 1 i 2 k.c. (tak: Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 lutego 1969 r., sygn. akt III CZP 130/68, OSNC 1969/11/192).

Sąd I instancji ocenił, że niemożliwym jest, aby pozwana na chwilę obecną – wobec zaistniałych okoliczności – dostarczała powódce wyżywienia, ubrania, światła i opału oraz zapewniała jej odpowiednią pomoc i pielęgnowanie w chorobie. Jednocześnie w realiach niniejszej sprawy nie ma podstaw do przyjęcia, że pozwana nie może dostarczać powódce mieszkania i spełnić w przyszłości obowiązek sprawienia powódce na własny koszt pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom. W związku z powyższym w niniejszej sprawie koniecznym było oszacowanie wartości uprawnień powódki, które nie mogą być realizowane przez pozwaną.

Sąd Rejonowy, kierując się zasadą wyrażoną w art. 322 k.p.c., przyjął, że miesięczny koszt wyżywienia powódki wynosi około 660 zł. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powódka spożywa dziennie 3-4 posiłki. Powódka codziennie spożywa śniadanie, obiad i kolację oraz dodatkowo owoce i warzywa. Sąd kierując się zasadami logiki i doświadczenia życiowego doszedł do przekonania, że średni dzienny koszt produktów, jakie spożywa powódka kształtuje się na poziomie nie przekraczającym 12 zł dziennie. Jednocześnie wskazać należy, że powódka na obiad spożywa te same posiłki co W. M., w związku z powyższym koszty ich przygotowania rozkładają się dwie osoby. Reasumując w ocenie Sądu dzienny koszt wyżywienia powódki nie przekracza kwoty rzędu 22 zł, a miesięcznie wynosi około 660 zł.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika również, że powódka posiada dużo ubrań i nie wydaje żadnych pieniędzy na zakup odzieży. Nie mniej jednak w ocenie Sądu mając na względzie fakt zużywania się odzieży należy przyjąć, że uzasadnione koszty zakupu odzieży dla osoby w wieku powódki, która większość czasu spędza w domu, szacują się na kwotę nie wyższą niż 100 zł w skali roku, co miesięcznie daje kwotę około 8,30 zł.

Sąd I instancji podkreślił, że bezspornym jest, że powódka nie wymaga obecnie kosztownego leczenia czy choćby wizyt u lekarzy. W związku z zakupem lekarstw powódka ponosi miesięcznie koszty rzędu 30 zł. Zdaniem Sądu Rejonowego kwota taka w pełni wystarczy na zakup podstawowych leków przeciwbólowych oraz innych doraźnie wspomagających zdrowie powódki.

Sąd Rejonowy dokonał ustalenia, że średnie opłaty miesięczne przypadające na powódkę przedstawiają się następująco: wywóz śmieci – 20 zł, koszty zużycia wody – 3 zł, zakup opału – 137 zł oraz opłaty za energię elektryczną – 40 zł. Powyższe kwoty, za wyjątkiem kosztów związanych z zakupem opału, zostały wyliczone przez Sąd na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów w postaci dokumentów. Koszty zakupu opału Sąd oszacował kierując się zasadami doświadczenia życiowego. Zdaniem Sądu I instancji do ogrzania domu o powierzchni 240 m², mając na względzie stosunkowo wysokie temperatury jakie obecnie panują w okresach zimowych, potrzeba nie więcej niż 3.500 kg węgla. Jednocześnie cena węgla została przez Sąd ustalona na podstawie przedłożonych przez powódkę faktur VAT, z których wynika, że za 1.000 kg W. M. płacił 940 zł. Roczny koszt ogrzewania domu wynosi zatem ok. 3.290 zł, miesięczny ok. 274,14 zł, zaś miesięczny koszt przypadający na powódkę stanowi połowę tej kwoty, czyli ok. 137 zł.

Reasumując miesięczne koszty związane z wyżywieniem powódki, zapewnieniem jej odpowiedniego leczenia, zakupem ubrań, zapewnieniem mieszkania, światła i opału wynoszą łącznie ok. 898,30 zł.

W realiach niniejszej sprawy po stronie zobowiązanych z umowy dożywocia występują dwie osoby – pozwana M. M. (1) oraz W. M.. W związku z powyższym wartość wskazanych wyżej świadczeń obciążających pozwaną M. M. (1) wnosi połowę kwoty ok. 900 zł, czyli 450 zł.

Odnosząc się do kwestii zasądzenia renty poczynsży od stycznia 2020 r. Sąd Rejonowy podniósł, że zgodnie z ustalonym stanem faktycznym W. M. wykonywał wszelkie zobowiązania względem powódki w okresie od maja 2018 r. do dnia wydania wyroku w niniejszej sprawie. Pozwana M. M. (1) jest odpowiedzialna z W. M. wobec powódki w sposób solidarny. Zgodnie z art. 366 § 1 k.c. kilku dłużników może być zobowiązanych w ten sposób, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych (solidarność dłużników). Skoro zatem W. M. we wskazanym powyżej okresie realizował na rzecz powódki wszelkie uprawnienia z umowy dożywocia to doszło do zwolnienia pozwanej z przedmiotowego zobowiązania w tym czasookresie.

Ostatecznie Sąd Rejonowy zasądził rentę poczynsży od stycznia 2020 r., oddalając roszczenie powódki w pozostałym zakresie – co do kwoty 50 zł miesięcznie – jako wygórowane, zaś w zakresie czasookresu od maja 2018 r. do dnia wydania wyroku, z uwagi na wskazaną powyżej odpowiedzialność solidarną pozwanej i drugiego zobowiązanego z umowy dożywocia, który spełniał za pozwaną ciężące na niej obowiązki.

Wobec uznania przez pozwaną renty co do kwoty 150 zł miesięcznie Sąd I instancji nadał wyrokowi w pkt. 1 rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie renty w kwocie 150 zł miesięcznie na podstawie art. 333 § 1 pkt. 2 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. i koszty te wzajemnie rozdzielił pomiędzy stronami. Z tytułu kosztów Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.000 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu. Jednocześnie Sąd nakazał pobrać od pozwanej kwotę 50 zł tytułem nieuiszczonych kosztów procesu i nie obciążył pozwanej kosztami procesu w pozostałej części.

Orzekając o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał, że miał na względzie zakres uwzględnionego roszczenia zarówno co do wysokości renty (w 90%), jak i w zakresie czasu objętego żądaniem pozwu, tj. początkowej daty, od której powódka domagała się zamiany uprawnień wynikających z umowy dożywocia na dożywotnią rentę. Koszty poniesione przez powódkę wyniosły 2.217, w tym 1.800zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego, zaś koszty poniesione przez pozwaną wyniosły 1.877 zł, zatem łącznie koszty sprawy poniesione przez strony wyniosły 4.094 zł. Gdyby uwzględnić jedynie procentowy stopień wygrania sprawy przez powódkę, to pozwana musiałaby zwrócić powódce koszty w kwocie 1.807 zł. Mając jednak na uwadze fakt oddalenia powództwa również co do okresu od maja 2018 r. do grudnia 2019 r. oraz charakter dochodzonego roszczenia przy ustaleniu którego sąd odwołał się do art. 322 k.p.c., sąd uznał, że zasadne będzie obciążenie pozwanej obowiązkiem zwrotu na rzecz powódki kosztów procesu w kwocie 1.000 zł.. Z uwagi na pokrycie przez Skarb Państwa tymczasowo wydatków w kwocie 50 zł, są na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. nakazał pobrać tę kwotę od pozwanej.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając wydane rozstrzygnięcie w części, tj. w zakresie w punktu 1 ponadto kwotę 150 zł miesięcznie, a więc w zakresie kwoty 300 zł miesięcznie, ponadto w zakresie punktu 4 oraz 5 w całości.

Skarżąca wydanemu orzeczeniu zarzuciła naruszenia prawa tj. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 322 k.p.c. przez błędną ocenę potrzeb powódki i błędne przyjęcie kosztów utrzymania powódki na kwotę 900 zł miesięcznie, skutkujące ustaleniem w zaskarżonym wyroku dożywotniej renty w kwocie 450 zł miesięcznie, podczas gdy miesięczne koszty dostarczenia powódce wyżywienie, ubrania światła i opału zapewnienia odpowiedniej pomocy i pielęgnowania są niższe, uzasadniające zasądzenie od pozwanej renty w wysokości nie wyższej niż 150 zł miesięcznie. Konkludując pozwana wskazała, że kwestionuje wysokość ustalonej renty i tym samym jej kalkulację dokonaną przez Sąd I instancji.

W związku z podniesionymi zarzutami skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódka, w odpowiedzi na apelację strony pozwanej, wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się niezasadna.

Podniesiony przez apelującą zarzut naruszenia art. 233 k.p.c., nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy podziela w pełni ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji i przyjmuje je, jako własne.

Jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uznany za zasadny jedynie w wypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa, czy w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Sąd drugiej instancji ocenia bowiem legalność oceny dokonanej przez Sąd I instancji, czyli bada czy zostały zachowane kryteria określone w art. 233 § 1 k.p.c. Należy zatem mieć na uwadze, że – co do zasady – Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, dokonując wyboru określonych środków dowodowych. Jeżeli z danego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych (por. przykładowo postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2001 r., I CKN 1072/99, Prok. i Pr. 2001 r., Nr 5, poz. 33, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2000 r., I CKN 1114/99, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000r., I CKN 1169/99, OSNC 2000 r., nr 7-8, poz. 139).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach (np. wyrok z dnia 16 grudnia 2005 r., sygn. akt III CK 314/05, wyrok z dnia 21 października 2005r., sygn. akt III CK 73/05, wyrok z dnia 13 października 2004 r. sygn. akt III CK 245/04, LEX nr 174185), skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej, niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 czerwca 2008r., I ACa 180/08, LEX nr 468598).

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy opierając się na całokształcie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach, uznał, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny i ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy. W szczególności należy wskazać, że brak jest podstaw do podzielenia argumentacji skarżącej, jakoby wysokość dożywotniej renty ustalona przez Sąd I instancji jest wygórowana. Pozwana w treści wniesionej apelacji argumentowała, że wysokość należnej powódce renty nie powinna przekraczać kwoty 150 zł. Biorąc pod uwagę fakt, że z umowy dożywocia zobowiązani do świadczenia na rzecz powódki jest pozwana oraz jej były małżonek – W. M.,

ustalenie renty na poziomie 150 zł musiałyby być poprzedzone uznaniem, że miesięczny koszt oscyluje w granicach 300 zł. W ocenie Sądu Okręgowego, biorąc pod uwagę aktualny poziom cen towarów, usług niemożliwe jest, aby miesięczny koszt życia jednej osoby, wraz z opłatami za media oraz ogrzewanie zamknął się w kwocie ok. 300 zł, nawet przy przyjęciu, że prowadzi ona gospodarstwo domowe z jeszcze jedną osobą. Wypada nadmienić, że już w 2019 r. minimum egzystencji dla jednoosobowego gospodarstwa domowego wynosiło średnio 616,55 zł i co roku zazwyczaj ta kwota wzrasta z uwagi na poziom inflacji. Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia Sądu I instancji, który przyjął, że miesięczny koszt wyżywienia powódki wynosi około 660 zł, co daje dzienną kwotę zaledwie 22 zł na 3-4 posiłki, które spożywa powódka. Idąc dalej Sąd Rejonowy ustalił, że uzasadnione koszty zakupu odzieży szacują się na kwotę nie wyższą, niż 100 zł w skali roku, co miesięcznie daje kwotę około 8,30 zł, co w ocenie Sądu Okręgowego również stanowi kwotę stanowiącą absolutne minimum. Ponadto miesięcznie koszt zakupu leków został ustalony w kwocie 30 zł, zaś średnie opłaty miesięczne przypadające na powódkę przedstawiają się następująco: wywóz śmieci – 20 zł, koszty zużycia wody – 3 zł, zakup opału - 137 zł oraz opłaty za energię elektryczną – 40 zł. Reasumując miesięczne koszty związane z wyżywieniem powódki, zapewnieniem jej odpowiedniego leczenia, zakupem ubrań, zapewnieniem mieszkania, światła i opału wynoszą łącznie ok. 898,30 zł. Sąd Odwoławczy stoi na stanowisku, że w żadnym wypadku kwota 900 zł tytułem miesięcznych kosztów życia i utrzymania, w aktualnej sytuacji społeczno – ekonomicznej, nie może być uznana za wartość wygórowaną.

Jedynie na marginesie należy podkreślić, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy zbędne było dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, przy czym trzeba podnieść, że sama skarżąca również nie wniosła o przeprowadzenie takiej opinii. W okolicznościach sprawy zachodziły podstawy do zastosowania art. 322 k.p.c.. Sąd Rejonowy kierując się materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy oraz zasadami logiki i doświadczenia życiowego był uprawniony do samodzielnego ustalenia kwoty należnej powódce renty, biorąc pod uwagę jej średniomiesięczne koszty życia, co też uczynił w sposób prawidłowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację powoda, jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 oraz § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (tj. Dz.U. 2018 r. poz. 265.) zasądzając od pozwanej na rzecz powódki kwotę 450 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w apelacji.